

ПРОГРАМ РАДА
ISS/KS B033
Ватростални материјали

Овај програм рада донет је на седници Комисије која је одржана 20. септембра. 2013. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници одржаној дописним путем у периоду од 18. децембра до 25. децембра 2013. године.

1 УВОД

Стручни рад Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде), које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати радне групе, као и друга стална и привремена радна тела.

На основу чланова 78 и 79 Статута Института и тачке 4 *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде*, Комисија KS B033, *Ватростални материјали*, припрема стандарде за сировине и производе индустрије ватросталних материјала.

Комисија за стандарде KS B033, *Ватростални материјали*, образована је решењем директора Института бр. 893/16-21-01/2012 од 26. јула 2012. године. Решење је донето на основу предлога одлуке за образовање комисије за стандарде Стручног савета за опште области стандардизације бр. 1865/46-20-02/2012 од 19. јула. 2012. године. У складу са тачком 1 Решења о образовању комисије за стандарде, област рада Комисије јесте стандардизација у области сировина и производа индустрије ватросталних материјала. Комисија прати рад техничких комитета CEN/TC 187, *Ватростални производи и материјали*, Европског комитета за стандардизацију (CEN) и ISO/TC 33, *Ватростални материјали*, Међународне организације за стандардизацију (ISO).

2 ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ

2.1 Опис пословног окружења

Задатак Комисије за стандарде јесте да врши усаглашавање српских стандарда са европским стандардима, и то усвајањем европских стандарда као националних, а посебно европских стандарда који су у директној вези са имплементацијом директиве Новог приступа. Осим тога, приликом преузимања европских стандарда као српских, морају се повући сви национални стандарди за исте предмете стандардизације који су у супротности са њима.

Заинтересоване стране у области рада ове комисије су:

1. релевантни органи државне и локалне управе;
2. универзитети;
3. произвођачи сировина за ватросталне материјале;
4. произвођачи производа од ватросталних материјала;
5. лабораторије за испитивање сировина и производа индустрије ватросталних материјала;
6. корисници.

Ватростални материјали су битни за производњу челика, цемента, гвожђа, стакла, керамике, обојених метала, у петрохемији, односно где год су неопходне високе температуре у производне сврхе. Ватростални материјали не само да се примењују на високим температурама, већ и уз минималне губитке топлоте.

У почетку, сировина је била глина високе чистоће, али сада постоји већа разноврсност укључујући и синтетичке материјале. Многе сировине се увозе из земаља изван Европе. Обрада сировина у индустрији ватросталних материјала је побољшана, док је количина сировина (у тонама) смањена.

Потражња за ватросталним производима је у директној вези са захтевима потрошача у индустрији, при чему је најзначајнији потрошач индустрија производње челика.

Развој материјала сматра се једним од највећих технолошких напредака у многим областима. Многи од ових нових материјала не могу се остварити без употребе ватросталних материјала. Витални део овог општег процеса чине развој и унапређење стандарда.

Технички комитет CEN/TC 187, *Ватростални производи и материјали*, успоставио је снажну везу са Европским индустријским удружењем које прати послове у области индустрије ватросталних материјала (European Refractories Producers Federation (PRE)).

2.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Србије, у 2011. години производња ватросталних производа је износила 7 414 t, а ватросталних керамичких производа 20 047 t.

Највећи светски произвођачи и тржишта за ватросталне материјале налазе се у Русији, Кини, САД и Бразилу. Глобално тржиште вреди око 21 милијарде евра, са годишњом потрошњом ватросталних производа од око 40 милиона тона. Европска индустрија ватросталних материјала има радну снагу од око 28 000 запослених и годишње производи 5,5 милиона тона ватросталне керамике, у вредности од 3,6 милијарди евра. То чини око 14 % светске производње. Немачка је највећи потрошач у региону заслужан за готово 20 % потрошње.

Половина од десет највећих светских компанија ватросталних материјала имају своја седишта и главне развојне капацитете у Европској унији.

2.3 Аспекти животне средине

Унапређење животне средине укључује смањење потрошње енергије, коришћење чистијих енергетских ресурса, као и коришћење алтернативних горива у процесима производње. Према подацима из 2002. године, у земљама ЕУ потрошња природног гаса или електричне енергије која се користила у производњи ватросталних материјала порасла је за 10 % у поређењу са 1990. годином.

Подаци из 2002. године показују да индустрија ватросталних материјала применом нових метода за коришћење отпадних ватросталија ради на смањењу отпада из процеса производње. Према овим подацима, 18 % сировог материјала који улази у процес производње ватросталних материјала чини отпад.

Програм рада Комисије предвиђа и доношење националних стандарда који се односе на аспект управљања заштитом животне средине у области ватросталних материјала. Усаглашавање српских

стандарда са европским, свакако ће допринети побољшању односа према животној средини и усаглашавању постојеће праксе управљања заштитом животне средине са захтевима директива ЕУ и одговарајућих стандарда.

3 ОЧЕКИВАНЕ КОРИСТИ ОД РАДА КОМИСИЈЕ KS B033

Очекивани користи од рада Комисије су:

- Усаглашавање националних стандарда са европским и међународним стандардима;
- Олакшавање веза између произвођача, потрошача и органа надлежних за контролисање и испитивање;
- Подршка националном законодавству.

Кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде очекује се рационализација средстава и материјала који се користе у овој области, уз испуњење битних захтева у погледу безбедности.

Очекује се да ће примена српских стандарда из ове области довести до унапређења нивоа квалитета производа и услуга домаћих произвођача, као и да ће помоћи у пласирању производа на европском тржишту, на којем до сада нису имали запаженију улогу.

Све акредитоване лабораторија, као и оне у поступку акредитације за испитивање сировина и производа индустрије ватросталних материјала, у свом раду морају да користе националне, европске и међународне стандарде или стандарде националних тела других држава, што им Комисија KS B033, *Ватростални материјали*, кроз свој рад омогућава.

4 УЧЕШЋЕ У РАДУ КОМИСИЈЕ

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду ове комисије, уз осигурање равноправног учешћа и заступљеност свих заинтересованих страна. Могуће је и учешће у статусу посматрача под одређеним условима који су утврђени *Интерним правилима стандардизације — Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*.

У рад Комисије KS B033 укључени су представници произвођача сировина и производа индустрије ватросталних материјала, факултета, института и лабораторија за испитивање.

5 ЦИЉЕВИ И СТРАТЕГИЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА КОМИСИЈЕ ЗА СТАНДАРДЕ KS B033

5.1 Дефинисани циљеви KS B033 су следећи:

1. Усвајање приоритетних стандарда из области сировина и производа индустрије ватросталних материјала, на начин предвиђен *Интерним правилима стандардизације — Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената*;

2. Усаглашавање националних стандарда са европским, њиховим преиспитивањем и доношењем одлуке о повлачењу оних стандарда који су у супротности са европским;
3. Заступање српских националних интереса у области рада Комисије пред одговарајућим европским и међународним комитетима за стандардизацију, кроз учествовање српских стручњака у раду ових техничких комитета.

5.2 Стратегија за остваривање циљева Комисије KS B033

Остваривање циљева Комисије KS B033 заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије, а то су преузимање и усвајање европских стандарда и праћење рада Комитета CEN/TC 187, *Ватростални производи и материјали*, Европског комитета за стандардизацију (CEN). Када не постоје европски стандарди и сродни документи из области рада Комисије за стандарде, ова комисија може да донесе одлуку о преузимању међународних стандарда и сродних докумената Комитета ISO/TC 33, *Ватростални материјали*, а уколико они не постоје и не предстоји њихово доношење, може да донесе одлуку о преузимању националних стандарда и сродних докумената других земаља, као и о доношењу изворних српских стандарда и сродних докумената.

У процесу имплементације стандарда неопходна је и сарадња са Министарством за привреду.

Овај програм рада се може допуњавати и ревидирати према потребама рада Комисије.

6 ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА ИСПУЊЕЊЕ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОГРАМА РАДА

- Непостојање одговарајућих националних стандарда на српском језику изискује додатне напоре и средства који су ван области рада Комисије за стандарде;
- Недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу;
- Недовољно учешће стручњака у доношењу српских стандарда;
- Нередовно долажење чланова Комисије на седнице, што може довести до одступања од плана доношења стандарда;
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и за достављање примедба у вези са предлозима нацрта српских стандарда који се стављају на јавну расправу.

7 ПЛАН АКТИВНОСТИ

Активности Комисије KS B033 у наредних пет година треба ускладити са годишњим плановима рада, при чему је потребно спровести следеће:

- Покренути ревизију стандарда (одредити датуме преиспитивања) за 2013. годину и, ако је потребно, извршити ревизију када се промени технологија или извршити потребне модификације;
- Покренути усвајање стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна за 2014. годину и, ако је потребно, почети ревизију када се технологија промени или извршити потребне модификације;

- Наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна за 2015. годину и, ако је потребно, почети ревизију када се технологија промени или извршити потребне модификације;
- Наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и преиспитивање стандарда за 2016. годину и, ако је потребно, почети ревизију када се технологија промени или извршити потребне модификације;
- Наставити са усвајањем стандарда на српском језику према потребама заинтересованих страна, као и преиспитивање стандарда за 2017. годину и, ако је потребно, почети ревизију када се технологија промени или извршити потребне модификације.

8 КОРИСНИ ЛИНКОВИ ЗА СВЕ НАВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ

Постојећи или будући чланови Комисије могу се информисати путем следећих линкова:

<http://www.iss.rs/>

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

<http://www.pre.eu/>

www.cerameunie.eu

CEN TC 187: [Refractory Products and Materials](#)

ISO TC 33: [Refractories](#)